

Polska a sąsiedzi

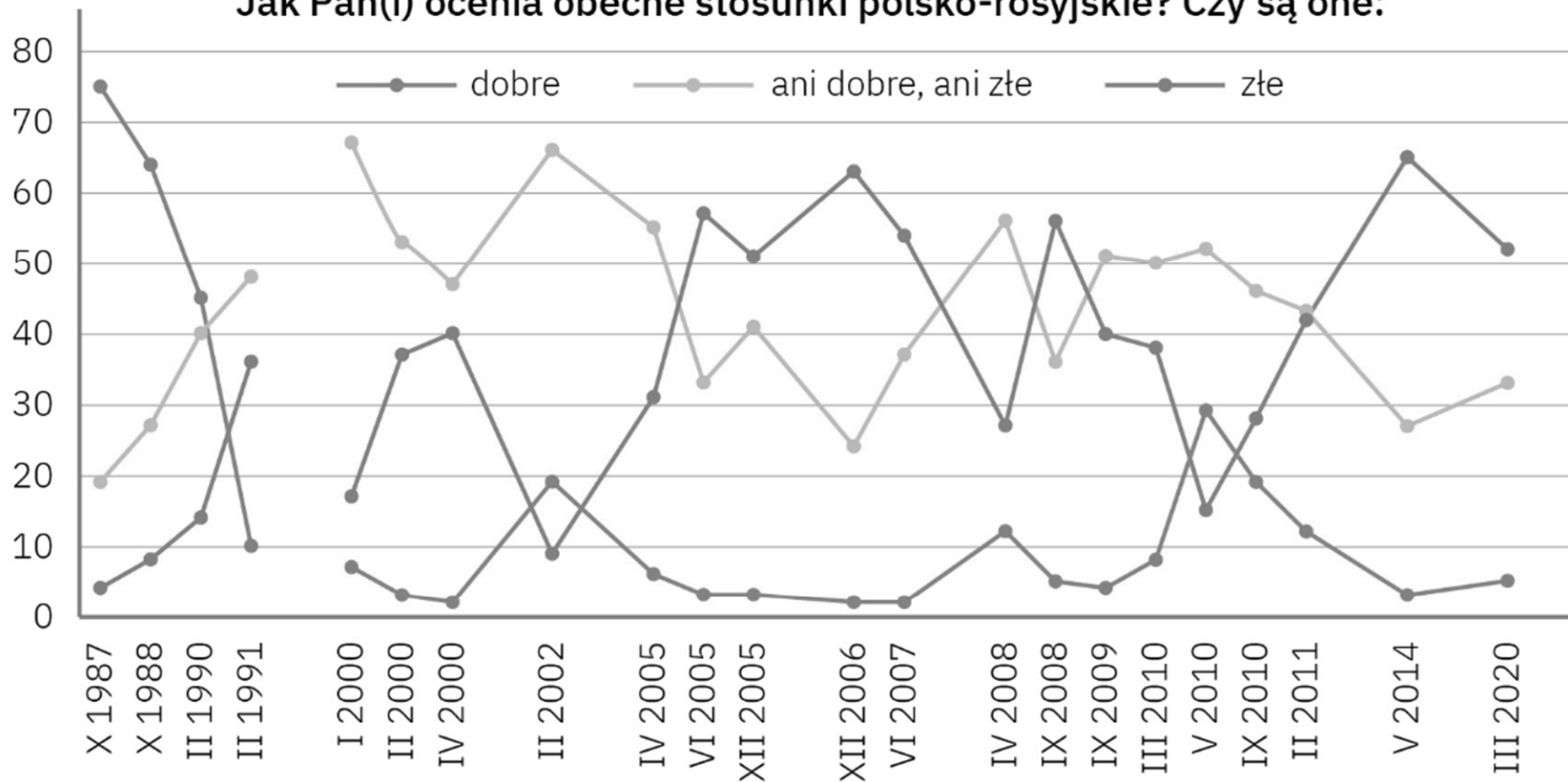
NIEMCY

- 1989 jesień – msza pojednania w Krzyżowej z kanclerzem Kohlem i premierem Mazowieckim; deklaracja o rozwoju współpracy w różnych dziedzinach
- 14 XI 1990 – Traktat między RP a RFN o potwierdzeniu istniejącej między nimi granicy
- VI 1991 – Traktat między RP a RFN o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy
- wsparcie niemieckie przy staraniach Polski o wejście do UE i NATO (Günter Verheugen)
- problemy po stronie niemieckich ziomkostw „wypędzonych” – żądania odszkodowań za utracone majątki
- po 2003 ochłodzenie stosunków
 - ◆ polskie wsparcie dla interwencji w Iraku niemile widziane przez RFN
 - ◆ gazociąg Północny (kanclerz Gerhard Schroeder jako zwolennik bliskich kontaktów z Rosją)
- 2010 – ożywienie kontaktów
- Niemcy to główny partner handlowy Polski
- kwestia reparacji wojennych od Niemiec ze strony rządów PiS

ROSJA

- do 1991 – likwidowanie zależności Polski od ZSRR
- 1992 – przyznanie się do zbrodni katyńskiej przez Rosję
- 22 maja 1992 r. w Moskwie został sporządzony Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Federacją Rosyjską o przyjaznej i dobrosąsiedzkiej współpracy
- 17 IX 1993 – opuszczenie Polski przez wojska rosyjskie
- sprzeciw Rosji wobec członkostwa Polski w strukturach zachodnich
- wspieranie przez Polskę Gruzji i Ukrainy
- 2005 – umowa przedsiębiorstw z Rosji i Niemiec ws. Nord Stream (rurociąg gazowy), co pogarsza sytuację Polski
- próba odbudowy stosunków od 2008
- hołd złożony przez Putina i Tuska w kwietniu 2010 oraz Miedwiediewa i Komorowskiego w 2011 polskim żołnierzom zamordowanym w Katyniu
- 10 IV 2010 – katastrofa smoleńska (krótkie zbliżenie państw, potem oskarżenia wobec Rosji dot. sprawstwa ze strony ugrupowań prawicowych – rządzących od 2015)
- oziębienie stosunków od 2014 (aneksja Krymu przez Rosję, wspieranie „Noworosji”)
- Polska istotnym graczem na rzecz sankcji wobec Rosji po napaści Rosji na Ukrainę od 2022
- wycofywanie się z importu gazu z Rosji przez Polskę

Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-rosyjskie? Czy są one:

Źródło: CBOS, <http://link.operon.pl/bc>, kwiecień 2020, s. 6 (dostęp: 24.07.2022).

LITWA

- animozje historyczne sięgające końca I wojny światowej (stan na pograniczu wojny i nieutrzymywania stosunków 1920-1938)
- Polska uznała Litwę dopiero 26 VIII 1991, jako 17. państwo
- 26 IV 1994 – Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy
- popieranie się wzajemne przez wiele lat
- od kilku lat ochłodzenie
 - ◆ odmienne postrzeganie statusu mniejszości polskiej na Litwie, która stanowi 6,6% ludności litewskiej
- styczeń 2022 ustawa o zapisie Nielitewskich nazwisk dopuszczająca litery spoza alfabetu litewskiego

BIAŁORUŚ

- 27 XII 1991 – uznanie niepodległości Białorusi
- 23 VI 1992 – wizyta przewodniczącego Rady Najwyższej Stanisława Szuszkiewicza w Warszawie i podpisanie Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy
- 1994 – od wyborów prezydenckich (wybór Aleksandra Łukaszenki) na Białorusi stosunki ulegały systematycznemu ochłodzeniu
- od 2008 próby wznowienia dialogu
- Łukaszenka krytykuje rozwiązania Karty Polaka
- poparcie decyzji o zawieszeniu udziału Białorusi w partnerstwie Wschodnim przez Polskę
- nieuznawanie wyboru Łukaszenki w 2020 r.
- hybrydowa wojna imigrantami ze strony Łukaszenki wobec Polski

UKRAINA

- animozje historyczne sięgające czasów II wojny światowej
- 2 XI 1991 – uznanie niepodległości Ukrainy przez Polskę
- utrzymanie niepodległości Ukrainy zaczęła mieć kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa Polski
- 8 I 1992 – pełne nawiązanie stosunków dyplomatycznych
- 18 V 1992 – podpisanie w Warszawie przez prezydentów Lecha Wałęsę i Leonida Krawczuka Traktatu o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy
- 2004/2005 – poparcie przez Polskę pomarańczowej rewolucji
- Polska rzecznikiem prozachodnich aspiracji Ukrainy
- 2009 Ukraina w Partnerstwie Wschodnim (inicjatywa Polski i Szwecji), co daje ułatwienia wizowe, preferencje handlowe i wsparcie finansowe dla Ukrainy
- EURO 2012 organizowane wspólnie przez Polskę i Ukrainę
- wspieranie Ukrainy w konflikcie z separatyzmem prorosyjskim od 2014
- duża imigracja zarobkowa z Ukrainy (przed pandemią 1,35 mln Ukraińców)
- kontakty zakłóca odmienne postrzeganie działalności ukraińskich nacjonalistów podczas II wojny światowej
- wsparcie dla Ukrainy w wojnie od 24 lutego 2022 r.

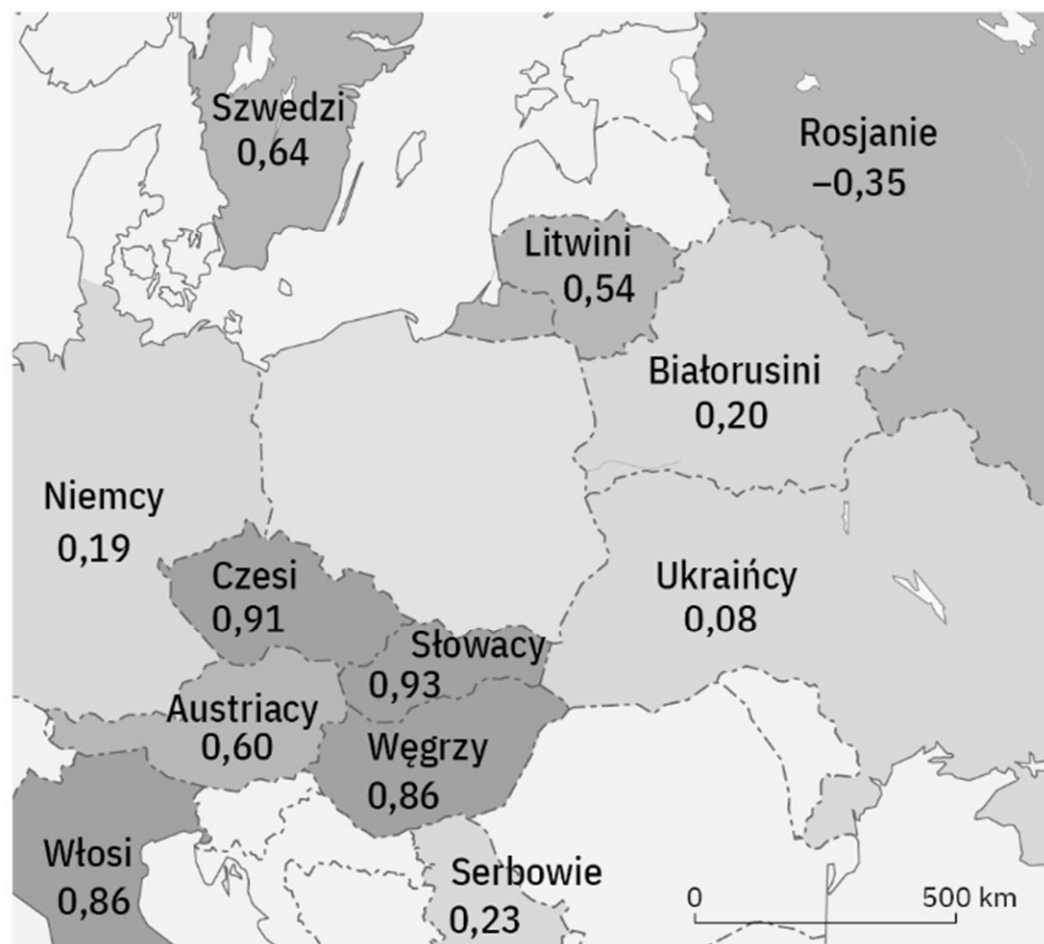
CZECHY I SŁOWACJA

- 6 X 1991 – Układ między Rzeczpospolitą Polską a Czeską i Słowacką Republiką Federacyjną o dobrym sąsiedztwie, solidarności i przyjacielskiej współpracy
- 1 stycznia 1993 – rozpad na Czechy i Słowację
- współpraca w ramach CEFTA i Grupy Wyszehradzkiej oraz euroregionów
- zdarzało się podważanie zaufania do importowanej polskiej żywności ze strony Czech
- bogatsze są kontakty polsko-czeskie, zwł. w zakresie gospodarki
- spór o ekologię z Czechami w związku z kopalnią węgla brunatnego w Turowie – przegrana Polski w TSUE (kary wyniosły 68,5 mln euro i zostały już potrącone z unijnych funduszy dla Polski)

Średnie ocen na skali sympatii – niechęci Polaków do wybranych narodów*

* Średnie mierzone na skali od -3 (maksymalna niechęć) do +3 (maksymalna sympatia)

Źródło: CBOS, <http://link.operon.pl/bb>, marzec 2020, s. 6 (dostęp: 24.07.2022).

Polska a inne państwa

Polska utrzymuje stosunki dyplomatyczne ze 195 podmiotami prawa międzynarodowego.

Nie utrzymuje ich z: Tajwan

http://www.msz.gov.pl/pl/ministerstwo/protokol_dyplomatyczny/podmioty_z_ktorymi_polska_utrzymuje_stosunki_dyplomatyczne/

USA

- 1989–1999 – okres starań o członkostwo w NATO; wsparcie USA dla Polski
 - ◆ ściśle tajna ewakuacja funkcjonariuszy instytucji wywiadowczych USA, przeprowadzona w 1990 roku przez polski wywiad w Iraku
- 1999–2007 – próby ustanowienia strategicznego partnerstwa
 - ◆ współdziałanie w zwalczaniu terroryzmu po zamachach z 11 X 2001
 - ◆ 2002 Polska udostępniła Amerykanom bazę w Kiejkutach, gdzie CIA przesłuchiwało i torturowało Podejrzewanych o terroryzm Arabów
- od 2007 – próby równoważenia partnerstwa
- propozycja Fort Trump (amerykańska baza wojskowa), która jednak upadła
- brak uwolnienia wiz dla Polaków do 2019
- problem roszczeń amerykańskich Żydów w stosunku do mienia pozostawionego w Polsce
- wzmocnianie wschodniej flanki NATO wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej

Francja

- 9 IV 1991 – Traktat o przyjaźni i solidarności
- 4 IV 2002 – umowa o współpracy w dziedzinie obronności między Polską i Francją
- Francja pozostaje jednym z głównych partnerów Polski zarówno w wymiarze dwustronnym, jak i na forum europejskim oraz międzynarodowym
- Francja należy do najważniejszych inwestorów zagranicznych w Polsce
- 2008 r. deklaracja o Polsko-Francuskim Partnerstwie Strategicznym
- 2013 r. Program Współpracy na rzecz realizacji Polsko-Francuskiego Partnerstwa Strategicznego
- dialog w ramach Trójkąta Weimarskiego: ważny dodatek do współpracy dwustronnej między Polską a Francją
- 2016 rezygnacja przez rząd PiS z prawie zakończonych negocjacji dot. śmigłowców wojskowych Caracal ochłodziła stosunki na pewien czas (+ 80 mln zł kary za zerwanie kontraktu)

Wlk. Brytania

- 1998 – w wystąpieniu Geremka po raz pierwszy podkreślono znaczenie Wielkiej Brytanii dla celów polskiej polityki zagranicznej
- od 1997 roku coraz intensywniejsza współpraca na wszystkich szczeblach.
- Wielka Brytania otworzyła swój rynek pracy dla Polaków od dnia rozszerzenia UE
- były premier David Cameron negatywnie wobec Polaków w Wlk. Brytanii: zaostrowanie regulacji zasiłkowych
- konsekwencje Brexitu?

Węgry

- 1991 roku Polska, Węgry i Czechosłowacja podjęły współpracę w ramach Grupy Wyszehradzkiej
- 1992 roku Polska, Węgry i Czechosłowacja podpisały w Krakowie Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (CEFTA)
- przed 2004 Węgry sugerowały nieczekanie na Polskę z końcem negocjacji i przyjęcie do UE pozostałych 9 państw bez nas
- po 2010 r. rządy Viktora Orbana powodują ochłodzenie stosunków z rządem Platformy Obywatelskiej; ocieplenie relacji następuje wraz z rządami PiS
- 2022 roku stosunek obydwu krajów do rosyjskiej inwazji na Ukrainę znacząco się różni, co powoduje ochłodzenie relacji polsko-węgierskich

Stolica Apostolska

- 12 IX 1945 – TRJN wypowiedział konkordat z 1925 roku i zerwał stosunki dyplomatyczne z Watykanem
- 17 VII 1989 – nawiązanie przez rząd Mazowieckiego stosunków dyplomatycznych z Watykanem
- 20 X 1989 – wizyta T. Mazowieckiego z K. Skubiszewskim w Watykanie
- 28 VII 1993 – podpisanie konkordatu
- 23 II 1998 – A. Kwaśniewski i Jan Paweł II ratyfikowali konkordat
- wizyty przedstawicieli Polski w Watykanie, w szczególności wszystkich prezydentów po 1990 r. oraz wszystkich premierów odbywały się bardzo często
- często pielgrzymki papieży do Polski - Jana Pawła II w 1979 r., 1983 r., 1987 r., 1991 r., 1997 r., 1999 r., 2002 r. oraz Benedykta XVI w 2006 r; z okazji Światowych Dni Młodzieży w 2016 r. wizytę duszpasterską w Polsce złożył Papież Franciszek

Chiny

- od 1949 Polska utrzymuje stosunki dyplomatyczne z Chińską Republiką Ludową nie uznając Tajwanu
- w latach 90. podpisano umowy o handlowych płatnościach w wymiennej walucie
- od 1992 wartość transakcji między oboma państwami rośnie
- 2012 Chiny inicjują kooperację z państwami Europy Środkowo-Wschodniej
- 2016 Polska razem z Chinami w gronie założycieli Azjatyckiego Banku Inwestycji Infrastrukturalnych
- wiele przetargów budowlanych w ostatnich latach w Polsce wygrywają Chińczycy, ale z niektórych potem się wycofywali
- polski eksport do Chin jest kilkakrotnie niższy niż eksport chiński do Polski

udział Polski w organizacjach międzynarodowych

POLSKA W ORGANIZACJACH MIĘDZYNARODOWYCH

Polska należy do 9 największych organizacji międzynarodowych:

NATO

ONZ

UNIA
EUROPEJSKA

RADA
EUROPY

INICJATYWA
ŚRODKOWO-
EUROPEJSKA

GRUPA
WYSZEHRADZKA

PÓŁNOCNO-
ATLANTYCKA
RADA WSPÓŁPRACY

RADA PAŃSTW
MORZA
BAŁTYCKIEGO

ORGANIZACJA
WSPÓŁPRACY
GOSPODARCZEJ I
ROZWOJU